

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 11. tammikuuta 2022
(OR. en)

5152/22

LIMITE

AGRI 4
AGRIORG 2
WTO 4

ILMOITUS

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Neuvosto

Asia: Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset
– *Keskustelu*

Valtuuskunnille toimitetaan liitteenä tausta-asiakirja maatalous- ja kalastusneuvoston 17. tammikuuta 2022 pidettävää istuntoa varten, jotta ne voivat valmistautua edellä mainitusta asiasta käytävään keskusteluun.

Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset

1. Euroopan unioni on **60 vuotta** yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) ensimmäisen täytäntöönpanon jälkeen maailman suurin maatalouselintarvikkeiden viejä ja kolmanneksi suurin tuoja. Tämä menestys liittyy selvästi YMP:hen, jolla tuetaan kilpailukykyä ja innovointia sekä turvallisten, kestävästi tuotettujen, ravitsevien ja korkealaatuisten tuotteiden tuotantoa. Samalla YMP mukautuu jatkuvasti tämän saavuttamiseksi mahdollisimman vähäisin kustannuksin ja vähiten kauppaa vääristävällä tavalla, mikä helpottaa EU:n kansainvälisten kehityssitoumusten, kuten yleisen tullietuusjärjestelmän (GSP-järjestelmä) ja "Kaikki paitsi aseet" -aloitteiden, noudattamista.
2. Nämä YMP:n epäsuorat kauppaan liittyvät saavutukset sekä covid-19-pandemiaan liittyvien viimeaikaisten haasteiden onnistunut käsittely elintarvikkeiden saatavuuden turvaamisessa eurooppalaisille kuluttajille ovat jälleen kerran osoittaneet, erityisesti kun otetaan huomioon äskettäin hyväksytty YMP:n uudistus ja Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission YMP:n uudistamista koskevan sopimuksen yhteydessä hyväksymä yhteinen lausuma (14190/21 ADD 1), että maatalous- ja kalastusneuvostolla ja sen valmisteluelimillä on tärkeä täydentävä rooli EU:n kauppapolitiikan muotoilussa asioissa, jotka vaikuttavat sen toimivaltaan kuuluviin aloihin. Tämä koskee erityisesti sellaisten kaikkia sidosryhmiä hyödyttävien ratkaisujen esittämistä, joissa otetaan huomioon elintarviketurvan, kestävä kehityksen ja ilmastonmuutoksen torjunnan keskeiset prioriteetit sekä samalla tuetaan unionin kansainvälisiä sitoumuksia ja poliittisia aloitteita (vaarantamisen sijaan) erityisesti kaupan ja kestävä kehityksen alalla.
3. Tältä osin maatalous- ja kalastusneuvosto on toistuvasti korostanut, että vaikka EU:n on täytettävä kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän mukaiset ja kumppanimaille annetut sitoumuksensa, yhtä tärkeää on turvata maatalousalan kilpailukyky kauppakiistoista tai muista ulkopoliittisista päätöksistä johtuviin protektionistisiin toimenpiteisiin nähden ja varmistaa, että tuodut maataloustuotteet ovat EU:n vaatimusten mukaisia.

4. Maatalous- ja kalastusneuvostolle tiedotettiin kauppaan liittyvien maatalouskysymyksien viimeaikaisesta kehityksestä viimeksi sen marraskuussa 2021 pidetyssä istunnossa. On syytä mainita seuraavat uudet kehityssuunnat ja samalla esittää tiivistetysti aikaisemmat.
5. Neuvottelut **WTO:n** 12. ministerikokouksen mahdollisista tuloksista jatkuvat. Ministerikokousta lykättiin viime marraskuussa. Käsiteltävät neljä tärkeintä kysymystä ovat kauppa ja terveys, kalastustuet, WTO:n institutionaalinen uudistus ja maatalous. Uutta kokouspäivämäärää ei ole vielä vahvistettu, vaikka Intia pyysikin virtuaalisen ministerikokouksen järjestämistä käsittelemään kysymystä WTO:n toimista tämänhetkisen pandemian johdosta ja erityisesti siihen liittyviä teollis- ja tekijänoikeuskysymyksiä (kauppa ja terveys). Maatalouden osalta kaikki marraskuussa käsitellyt kysymykset, kuten avoimuuden parantaminen, kotimainen tuki, vientikilpailu/-rajoitukset, julkinen varastointi ja markkinoille pääsy, ovat edelleen ratkaisematta. Koska WTO:n jäsenten kannoissa on huomattavia eroja, 12. ministerikokouksen todennäköisin tulos on edelleenkin joukko työohjelmia, jotka ohjaavat tulevia neuvotteluja vaikuttamatta tuloksiin. Avoimuuden parantaminen voisi olla osa tällaista lopputulosta, minkä lisäksi voitaisiin sopia vientirajoituksiin liittyvästä kysymyksestä (lähinnä Maailman ruokaohjelmaa koskevasta ehdotuksesta), työohjelmista, jotka koskevat kauppaa vääristäviä kotimaisia tukia, ja mahdollisesti markkinoille pääsystä sekä julkisesta varastoinnista. Nämä tulokset ovat mahdollisia mutta eivät varmoja, mikä johtuu pääasiassa joidenkin keskeisten WTO:n jäsenten toisistaan poikkeavista kannoista. EU jatkaa rakentavaa yhteistyötä muiden WTO:n jäsenten kanssa, jotta voidaan hyödyntää saavutettua edistystä ja välttää taantumisen neuvotteluissa. Huolimatta 12. ministerikokouksen lykkäämisestä WTO:n monenvälisiä aloitteita käynnistettiin 15. joulukuuta 2021, muun muassa kolme kauppaa ja ympäristön kestävyyttä koskevaa aloitetta, joiden osalta Euroopan unioni sitoutui vahvistamaan kaupan roolia ilmastonmuutoksen torjunnassa ja ympäristönsuojelussa. Komission johtavan varapuheenjohtajan Valdis Dombrovskisin kehoitus perustaa kansainvälinen kauppaministerien koalitio vihreiden tavaroiden ja palvelujen kaupan edistämiseksi ja kutsua vuonna 2022 koolle kauppaa, ilmastoja ja kestävyyttä käsittelevä ministerikokous liittyy tähän pyrkimykseen.

6. **WTO:n tariffikiintiöiden jakamisesta** EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä brexitin jälkeen viimeisteltiin ja allekirjoitettiin sopimus Australian kanssa 4. lokakuuta 2021. Myös sopimus Uuden-Seelannin kanssa parafoitiin juuri ennen joulua, ja se esitetään pian neuvostolle virallista hyväksyntää varten. Muuta konkreettista kehitystä ei tältä osin ole tapahtunut.
7. Kahdenvälisen suhteiden ja neuvottelujen osalta **Yhdysvaltojen ja EU:n** kauppaja- ja teknologianeuvoston ja Firenzessä pidetyn G20-kokouksen tulosten perusteella allekirjoitettiin teknisellä tasolla hallinnollinen järjestely maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosaston ja Yhdysvaltain maatalousministeriön välistä yhteistyötä varten. Tarkoituksena on kehittää yhteistoiminta- ja yhteistyöponnisteluja tietämyksen ja tietojen vaihtamiseksi ja edistää keskinäistä ymmärtämystä maailmanlaajuisista maatalousalan haasteistamme. Tämä järjestely täydentää vuoropuheluja muiden tärkeiden kumppanien kuten Kiinan, Japanin, Kanadan ja muiden kanssa, jotka kaikki järjestetään vuonna 2022.
8. Vapaakauppasopimuksen osalta neuvottelut **Uuden-Seelannin** kanssa etenevät hyvin ja tavoitteena on saada ne päätökseen mahdollisimman pian, mutta ne ovat vielä kesken. Komissio on ilmoittanut, että maito- ja naudanlihatuotteiden markkinoille pääsyä koskevia, joskin vaatimattomia lisämyönnytyksiä on vielä tehtävä – tariffikiintiöiden kautta – edellyttäen, että muita EU:n offensiivisia kantoja hyväksytään, mukaan lukien jäsenvaltioiden viimeisimmät maantieteellisiä merkintöjä koskevat pyynnöt. Tämä olisi osa pyrkimystä saada aikaan lopullinen sopimus neuvottelujen loppuvaiheessa myöhemmin vuonna 2022. Uuden-Seelannin kanssa tehtävän sopimuksen odotetaan myös sisältävän olennaisina osinaan viimeisimmän tietämyksen mukaisia määräyksiä kestävästä kehityksestä, mukaan lukien viittaus Pariisin ilmastositoumuksiin, elintarvikejärjestelmistä ja eläinten hyvinvoinnista, ottaen huomioon komission meneillään olevan, vapaakauppasopimusten kestävä kehitystä käsitteleviä lukuja koskevan 15-kohtaisen toimintasuunnitelman uudelleentarkastelun tulokset, jotka on määrä saada valmiiksi ensi kesäkuussa.
9. Myös **Chilen** kanssa käytäviin neuvotteluihin on sisällytetty tarkistuslauseke, joka perustuu kestävä kehitystä koskevan 15-kohtaisen toimintasuunnitelman uudelleentarkasteluun ja Pariisin sopimuksen täytäntöönpanoon ja joka on juuri saatettu päätökseen teknisellä tasolla. Komissio esitteli jäsenvaltioille EU:n ja Chilen sopimukseen sisältyvät, maatalousmarkkinoille pääsystä ja maantieteellisistä merkinnöistä sovitut määräykset vuoden 2021 lopulla järjestetyissä teknisissä ad hoc -kokouksissa.

10. Sen lisäksi **Intian** kanssa käytävät vapaakauppasopimusneuvottelut, jotka perustuvat voimassa olevaan neuvoston neuvotteluvaltuutukseen (jota voitaisiin tarkistaa asiaa koskevan poliittisen ohjauksen perusteella), aloitetaan uudelleen vuoden 2022 alussa yhdessä maantieteellisiä merkintöjä koskevasta sopimuksesta käytävien erillisten neuvottelujen kanssa. Sitä vastoin **Indonesian** kanssa käytävissä neuvotteluissa ei ole ratkaisevasti edistytty viime aikoina ja neuvottelut **Australian** kanssa etenevät hitaasti: uusi kierros järjestetään keväällä. Neuvosto ei ole vielä hyväksynyt **Meksikon** ja **Mercosurin** vapaakauppasopimusneuvottelujen tuloksia.
11. Kahdenvälisen markkinoillepääsyä koskevien kysymysten osalta komissio painostaa edelleen **Venäjää** selventämään viinien merkintöjä koskevan uuden lainsäädäntönsä soveltamista, jotta se ei vaikuttaisi unionin maantieteellisiin merkintöihin, "Champagne" mukaan luettuna, Venäjän markkinoilla. Venäjän monille eurooppalaisille maataloustuotteille asettama tuontikielto jatkuu. Komissio aikoo myös pyytää neuvotteluja Venäjän kanssa WTO:n riitojenratkaisujärjestelmän puitteissa puun tariffikiintiöistä sen jälkeen, kun Venäjä on äskettäin tosiasiallisesti poistanut ne, mikä nostaa EU:hun sovellettavia puun vientituloja. Myös **Valko-Venäjän viranomaiset** ovat 1. tammikuuta 2022 alkaen ottaneet käyttöön valikoitujen unionin maataloustuotteiden tuontikiellon, jolla välillisesti rajoitetaan entisestään pääsyä Venäjän markkinoille, koska joukko eurooppalaisia maataloustuotteita kanavoitiin Venäjälle Valko-Venäjän kautta vuoden 2014 tuontikiellon jälkeen.
12. EU:n maatalouselintarvikkeiden vienti **Yhdistyneeseen kuningaskuntaan** on tällä välin palannut brexitiä edeltävälle tasolle, mutta näin ei ole Yhdistyneestä kuningaskunnasta peräisin olevan EU:n tuonnin osalta. Nähtäväksi jää, mitä vaikutuksia on vasta käyttöönotetulla tullimenettelyllä EU:n vientiin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, täysimääräisten terveys- ja kasvinsuojelutarkastusten soveltamisella vuonna 2022 sekä Yhdistyneen kuningaskunnan muiden kauppakumppanien, kuten Australian ja Uuden-Seelannin, kanssa tekemillä sopimuksilla, joihin sisältyy merkittäviä myönnytyksiä Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoille pääsystä näiden maiden maataloustuotteille. Samaan aikaan komissio on käynyt Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa intensiivisiä keskusteluja yhteisesti sovittujen pitkän aikavälin ratkaisujen löytämiseksi Irlantia/Pohjois-Irlantia koskevan pöytäkirjan täytäntöönpanoon. Komissio ei kuitenkaan neuvottele sen määräyksistä eikä ole vaarantanut sen keskeistä poliittista tavoitetta. Myös neuvottelut suhteista Gibraltariin on aloitettu Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa.

13. Komissio edistyy myös kertomuksessa, jota neuvosto ja Euroopan parlamentti ovat pyytäneet YMP:n uudistamista koskevien ehdotusten hyväksymisestä käytävien neuvottelujen yhteydessä. Kertomuksessa arvioidaan, "onko perusteltua ja oikeudellisesti mahdollista soveltaa EU:n terveys- ja ympäristönormeja (eläinten hyvinvointia koskevat normit sekä prosessit ja tuotantomenetelmät mukaan lukien) unioniin tuotaviin maataloustuotteisiin ja maatalouselintarvikkeisiin, ja määritetään konkreettisia aloitteita, joilla varmistetaan niiden johdonmukaisempi soveltaminen WTO:n sääntöjen mukaisesti". Komissio ilmoitti olevansa valmis esittämään joitakin alustavia havaintoja Ranskan puheenjohtajakauden kolmen ensimmäisen kuukauden aikana. Raportin lopullisen version on määrä valmistua kesäkuussa.

Johtopäätökset

14. Tämä kehitys huomioon ottaen neuvoston olisi aiheellista käydä vuoden 2022 ensimmäisessä istunnossaan keskustelu EU:n kauppasuhteiden suunnasta kolmansien maiden kanssa maatalouden alalla kahden- ja monenvälisellä tasolla.
15. Koska äskettäin hyväksyttiin YMP:n uudistus, joka parantaa merkittävästi kestävyyttä ja ympäristöosaamista, ministerit voisivat kommentoida kahden- ja monenvälisten neuvottelujen nykytilannetta ja muita unionin aloitteita, jotka koskevat erityisesti Agenda 2030 -toimintaohjelman ja kansainvälisen kestävä kehityksen edistämistä edelleen. Samalla olisi vältettävä asettamasta eurooppalaisia tuottajia epäedulliseen asemaan ja edistettävä eurooppalaista tuotantomallia ja viettävä tällä tavoin YMP:n menestystä laajemmalle.